

شیوه‌نامه اجرایی

آیین‌نامه‌ی مقطع دکتری تخصصی

دانشگاه شمال

به شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی

ویژه ورودی‌های سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و بعد از آن

فهرست

مقدمه	۱
ماده‌ی ۱. هدف	۱
ماده‌ی ۲. تعاریف	۱
ماده‌ی ۳. تعریف مقطع	۴
ماده‌ی ۴. مدت مقطع	۴
ماده‌ی ۵. شرایط پذیرش	۴
۵-۱. آزمون دکتری	۵
ماده‌ی ۶: احراز بسندگی زبان خارجی	۵
ماده‌ی ۷. مراحل مقطع دکتری تخصصی	۶
۷-۱. مرحله‌ی آموزشی	۶
۷-۲. مرحله‌ی پژوهشی	۸
ماده‌ی ۸. عدم مراجعه، مرخصی تحصیلی	۸
ماده‌ی ۹. انصراف و اخراج و ترک تحصیل	۹
ماده‌ی ۱۰. معادل‌سازی و پذیرش واحدها	۱۰
ماده‌ی ۱۱. واحدهای مقطع	۱۱
ماده‌ی ۱۲. موضوع رساله	۱۳
ماده‌ی ۱۳. مدرس، استاد راهنما و مشاور	۱۴
ماده‌ی ۱۴. ارزیابی جامع	۱۶
۱۴-۱. شرایط شرکت در ارزیابی جامع	۱۶
۱۴-۲. دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع	۱۷
ماده‌ی ۱۵. تصویب پیشنهاد طرح پیشنهادی رساله	۱۹
ماده‌ی ۱۶. ارزیابی رساله (دفاع از رساله)	۲۲
۱۶-۱. شرایط ارزیابی رساله	۲۲
۱۶-۲: کیفیت ارزیابی رساله	۲۵
ماده‌ی ۱۸. تخلف علمی	۲۶
ماده‌ی ۱۹. محرومیت از تحصیل	۲۷
ماده‌ی ۲۰. سایر موارد	۲۷
ماده‌ی ۲۱	۲۸
ماده‌ی ۲۲	۲۹
پیوست ۱	۳۱

۳۲	پیوست ۲
۳۳	پیوست ۳
۳۴	پیوست ۴
۳۵	پیوست ۵
۳۶	پیوست ۶

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مصوب ۱۳۸۳/۰۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقای کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه‌ها در تمدن‌سازی با رویکرد حکمتی و دانایی محور، از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری آیین‌نامه‌ی یکپارچه‌ی مقررات آموزشی مقاطع تحصیلی تدوین و به کلیه‌ی زیرنظام‌های آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان مقطع دکتری تخصصی هستند، برای اجرا ابلاغ گردید.

ماده‌ی ۱. هدف

هدف از تدوین این شیوه‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیتهای موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در مقطع دکتری تخصصی است.

ماده‌ی ۲. تعاریف

۱. **وزارت:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. **وزارتین:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.
۳. **شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی:** منظور شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت است.
۴. **دانشگاه:** منظور دانشگاه شمال و مراکز آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تأسیس از وزارت هستند.
۵. **آموزش رایگان:** منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در مقطع دانشگاه‌های استفاده کننده از بودجه‌ی عمومی دولت) است.
۶. **دانشجو:** فردی است که در یکی از رشته‌های مقطع تحصیلی دکتری تخصصی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۷. **دانش‌آموخته:** فردی است که یکی از رشته‌های تحصیلی دکتری تخصصی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده است.
۸. **مرخصی تحصیلی:** مدت زمان مشخصی است که دانشجو، برابر ضوابط معین، به‌طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۹. **انصراف تحصیلی:** فرایندی است که در آن دانشجو به‌طور خود خواسته از ادامه‌ی تحصیل خودداری کند.
۱۰. **حضور:** شیوه‌های از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۱۱. **غیرحضور:** شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.
۱۲. **نیمه‌حضور:** شیوه‌ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن به‌صورت حضوری و بخشی دیگر غیرحضوری به انجام می‌رسد.
۱۳. **شهریه‌پرداز:** منظور آموزش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی به ازای پرداخت هزینه‌هاست.
۱۴. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه (یا با مجوز دانشگاه از خارج از دانشگاه) انتخاب می‌شود.
۱۵. **استاد مشاور:** هیأت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت یکی از اعضای مشاوره‌ی دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد و از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه و یا متخصصان خارج از دانشگاه انتخاب می‌شود.
۱۶. **متخصصان حرفه‌ای:** صاحب‌نظران یا کارشناسان باتجربه‌ی غیر هیأت علمی در سایر بخشهای جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای به تأیید دانشگاه هستند.
۱۷. **مدرس:** عضو هیأت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه‌ی ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه به کارگیری می‌شود.
۱۸. **برنامه‌ی درسی:** مجموعه‌ی به‌هم پیوسته‌ای از دروس و فعالیتهای هر رشته‌ی تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی است.
۱۹. **واحد درسی:** ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین‌نامه‌ی تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی تعیین می‌شود و طبق برنامه‌ی درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی اجرا می‌شود.
۲۰. **گروه آموزشی:** بنیادین‌ترین واحد علمی سازمانی دانشگاهی، متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته‌ی علمی خاص یا چند رشته‌ی متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته‌ی تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۱. **شورا:** منظور شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه-شمال یا شورای تحصیلات تکمیلی گروه در شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی است.

۲۲. **درس جبرانی:** درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجوی، در آغاز مقطع تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته‌های غیرمرتبط وارد مقطع دکتری می‌شوند، مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.
۲۳. **مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.
۲۴. **رشته‌ی تحصیلی:** یک شعبه‌ی فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.
۲۵. **گرایش تحصیلی:** به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۲۶. **دکتری تخصصی:** مقطع تحصیلی است که پس از مقطع کارشناسی ارشد شروع می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.
۲۷. **شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی است که برنامه‌ی درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه‌ی تحقیقاتی است که منجر به رساله می‌شود.
۲۸. **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای مقطع برگزار می‌شود.
۲۹. **نیمسال تحصیلی:** بازه‌ی زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۳۰. **پیشنهاد:** طرح پیشنهادی رساله‌ی دانشجوی دوره‌ی دکتری است.
۳۱. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه‌ی با هدف بر اساس استانداردهای پژوهشی با راهنمایی استاد(ان) راهنما و معین از رشته یا گرایش تحصیلی، توسعه‌ی مرزهای دانش تدوین می‌شود.
۳۲. **کمیته‌ی تصویب:** منظور کمیته‌ی تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه است.
۳۳. **هیأت داوران:** اعضای هیأت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی رساله‌ی دانشجوی دکتری تخصصی، مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۳۴. **هزینه‌های رفاهی:** منظور تسهیلات و امکانات غیرآموزشی مانند کمک هزینه‌های خوابگاه، تغذیه، ایاب و ذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به‌صورت رایگان یا یارانه‌ای به دانشجویان تخصیص می‌یابد.

ماده ۳. تعریف مقطع

مقطع دکتری تخصصی بالاترین مقطع تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند. این مقطع به دو شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی و پژوهشی برگزار می‌شود.

تبصره. این شیوه‌نامه برای اجرای شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی است.

ماده ۴. مدت مقطع

مدت مجاز تحصیل در مقطع دکتری تخصصی در شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی حداقل ۶ نیمسال تحصیلی (برابر ۳ سال) و حداکثر ۸ نیمسال تحصیلی (برابر ۴ سال) است و تحصیل در این مقطع به صورت تمام وقت است.

۴-۱. در صورتی که دانشجوی در مدت مقرر دانش آموخته نشود به درخواست دانشجوی و پیشنهاد استاد راهنما تا دو نیمسال تحصیلی قابل افزایش است. چنانچه دانشجوی در این مدت دانش آموخته نشود، تقاضای دانشجوی در خصوص ادامه‌ی تحصیل در شورای موارد خاص دانشگاه قابل بررسی است.

۴-۲. چنانچه دانشجوی مطابق با بند ۴-۱ متقاضی افزایش سنوات تحصیلی باشد، موظف است حداقل چهار هفته قبل از اتمام سنوات، تقاضای خود را به دفتر تحصیلات تکمیلی تقدیم نماید تا پس از بررسی تصمیم مقتضی اتخاذ گردد.

ماده ۵. شرایط پذیرش

برای ورود به مقطع دکتری تخصصی، احراز شرایط زیر الزامی است:

الف) احراز شرایط عمومی ورود به آموزش عالی.

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکترای حرفه‌ای از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

پ) احراز صلاحیت علمی برای ورود به رشته‌ی مورد نظر از طریق آزمون و مصاحبه.

ت) احراز توانایی در زبان خارجی.

تبصره. تحصیل همزمان دانشجوی مقطع دکتری تخصصی در کلیه‌ی شیوه‌های آموزشی و در تمامی مقاطع تحصیلی دانشگاه‌ها (دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

۵-۱. آزمون دکتری

آزمون دکتری در دو مرحله انجام می‌شود:

مرحله‌ی اول) آزمون کتبی سنجش علمی از سوی سازمان سنجش آموزش کشور.

مرحله‌ی دوم) ارزیابی تخصصی دانشگاه: ارزیابی تخصصی می‌تواند به صورت کتبی یا مصاحبه (شفاهی) باشد.

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، نحوه‌ی ارزیابی تخصصی و امتیاز هر یک (سوابق از بخشهای آن داوطلبان، اعم از آموزشی، پژوهشی و شفاهی/ مصاحبه) و مدارک مورد نیاز را در زمان مناسب به اطلاع داوطلبان می‌رساند.

تبصره‌ی ۱: ارزیابی تخصصی توسط کارگروهی مرکب (۱) مدیر گروه تحصیلات تکمیلی یا نماینده‌ی وی؛ (۲) نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده با هماهنگی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه (بدون حق رأی)؛ (۳) اعضای هیأت علمی واجد شرایط راهنمایی دانشجویان هر رشته-گرایش در سال مورد نظر (به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه)

تبصره‌ی ۲: شرکت کلیه‌ی متقاضیان در ارزیابی تخصصی الزامی است.

ماده‌ی ۶: احراز بسندگی زبان خارجی

توانایی دانشجوی در به کارگیری زبان خارجی به دو صورت احراز می‌گردد و ارایه گواهی آن، شرط لازم برای درخواست ارزیابی جامع است:

۶-۱: کسب حداقل نمره ۵۰ از ۱۰۰ در هریک از آزمون‌های معتبر زبان خارجی که معاونت آموزشی وزارت عتف به صورت سالانه نسبت به اعلام آنها اقدام می‌نماید.

تبصره‌ی ۱: به استناد نامه شماره‌ی ۲۱/۳۵۳۸ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۳ وزارت عتف، کسب ۸۰ درصد امتیاز بند ۶-۱ ماده‌ی فوق برای استفاده‌کنندگان از سهمیه ایثارگران مورد قبول است.

تبصره‌ی ۲: دانشجویانی که در بدو ورود به مقطع دکتری حد نصاب نمره‌ی زبان خارجی را احراز نموده باشند به شرط اینکه بیش از یک سال نگذشته باشد نمره‌ی آنان مورد قبول و مجاز به شرکت در آزمون جامع هستند.

تبصره‌ی ۳: احراز توانایی در زبان خارجی برای دانشجویان متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی تابع شیوه‌نامه‌ی اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت در داخل و خارج از کشور است که توسط سازمان امور دانشجویان وزارت عتف اعلام می‌شود.

۲-۶: به منظور احراز بسندگی زبان خارجی برای دانشجویان مقطع دکتری تخصصی، لزوماً شیوه‌نامه‌ی اجرایی احراز بسندگی زبان خارجی مطابق صورتجلسه شماره ۸۸ شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی، این قبیل از دانشجویان بایستی در بدو ورود تا پیش از آزمون جامع به ارایه کفایت بسندگی زبان خارجی به دانشگاه شمال اقدام نمایند و در غیر این صورت امکان شرکت در امتحان ارزیابی جامع و تصویب پیشنهاد را ندارند. برای تایید بسندگی زبان، صرفاً تحقق یکی از موارد ذیل امکان پذیر است:

۱. تشخیص استاد راهنما مبنی بر بسندگی بودن سطح زبان خارجی دانشجویان و عدم نیاز به گذراندن دوره‌ی توانمندسازی بدین صورت که نام دانشجویان به همراه دلایل استاد راهنما پس از بررسی توسط گروه آموزشی و تایید در صورت جلسه مربوطه درج گردد و صورت جلسه طی نامه‌ای به رییس دانشکده و از آنجا به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

۲. حضور دانشجویان در دوره توانمندسازی زبان خارجی و دریافت گواهی اتمام موفقیت آمیز دوره، بدین صورت که استاد راهنما پس از تشخیص دانشجویان مبنی بر حضور در دوره باید طی نامه‌ای موضوع را به مدیر گروه مربوط اطلاع دهد و مدیر گروه با ریاست دانشکده و ریاست دانشکده با معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی مکاتبه نماید. لازم به ذکر است که در صورتجلسه شماره ۸۸ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه شمال در این خصوص شیوه‌نامه‌ای تهیه گردید.

۳-۶: کسب حداقل نمره ۳۰ از ۱۰۰ (۶ از ۲۰) درس زبان آزمون ورودی دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور در سال پذیرش.

ماده‌ی ۷. مراحل مقطع دکتری تخصصی

مقطع دکتری به شیوه‌ی آموزشی- پژوهشی به دو مرحله تقسیم می‌شود: (۱) آموزشی (۲) پژوهشی.

۷-۱. مرحله‌ی آموزشی

آموزش در مقطع دکتری تخصصی مبتنی بر نظام ترمی-واحدی است و دانشگاه موظف است برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را اجرا کند و در همین ارتباط، مدیر گروه با نظر شورای تحصیلات تکمیلی گروه، مسئولیت برنامه‌ریزی دروس و نظارت بر اجرای آن را بر عهده دارد.

تبصره‌ی ۱: هر نیمسال تحصیلی هجده هفته، شامل شانزده هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیمسال است

تبصره ۲: مرحله‌ی آموزشی با پذیرفته‌شدن داوطلب آغاز می‌گردد و به ترتیب: الف) با گذراندن دروس مقطع؛ ب) قبولی در ارزیابی جامع؛ ج) تصویب پیشنهاد، پایان می‌یابد. تصویب پیشنهاد صرفاً بعد از قبولی در ارزیابی جامع، امکان‌پذیر می‌باشد.

۷-۱-۱. هر عضو هیأت علمی مجاز به تدریس حداکثر نیمی از واحدهای آموزشی دانشجویان ورودی هر سال تحصیلی است.

۷-۱-۲. با توجه به اینکه پذیرش دانشجو منوط به موافقت کتبی یکی از اعضای هیأت علمی واجد شرایط برای هدایت دانشجویست، دانشجوی پذیرفته‌شده از بدو ورود، زیر نظر عضو هیأت علمی مربوط به‌عنوان استاد راهنما، فعالیت آموزشی و پژوهشی خود را آغاز نموده و ادامه خواهد داد.

تبصره: چنانچه حداکثر تا دو نیمسال پس از شروع تحصیل دانشجو، استاد راهنما بنا به دلایلی از هدایت دانشجو منصرف شود، باید تقاضای کتبی خود را با توضیحات لازم به گروه ارائه نماید تا موضوع در گروه و شورای آموزشی گروه بررسی و تصمیم‌گیری شود.

۷-۱-۳. در ارائه‌ی دروس مقطع دکتری تخصصی الزم است آخرین برنامه‌ی درسی (سرفصل مصوب) رشته/گرایش تحصیلی مد نظر قرار گیرد.

۷-۱-۴. در شرایط اضطرار، به کارگیری مدرّسان مدعو، منوط به ارسال دلایل توجیهی گروه و مستندات احراز شرایط مدرّس به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه و اخذ مجوز از آن مدیریت است.

۷-۱-۵. برگزاری دروس دکتری تخصصی به‌صورت معرفی به استاد، مجاز نیست.

۷-۱-۶. در صورت ارائه‌ی درس سمینار، دانشجویان باید یک سخنرانی از نتیجه‌ی مطالعات خود در این درس را در دانشکده‌ی مربوط با نظارت گروه آموزشی ارائه دهند. موضوع سمینارها نیز باید در راستای سرفصل مصوب گروه آموزشی مربوط باشد.

۷-۱-۷. با توجه به ماهیت مقطع آموزشی و ضرورت برگزاری به موقع ارزیابی جامع اعلام نمره‌ی دروس نباید مشروط به ارائه‌ی مقاله‌ی علمی-پژوهشی (اعم از پذیرش یا چاپ) یا ترجمه‌ی بخشی از یک کتاب در طول نیمسال گردد.

۷-۱-۸. مدرس هریک از دروس مقطع دکتری موظف است نمره‌ی درس مربوط را حداکثر یکماه پس از آخرین امتحان ثبت نهایی نماید. لازم به ذکر است که حداقل ۴۸ ساعت باید به صورت موقت باشد در غیر این صورت، ثبت نمره منوط به ارائه دلایل استاد به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و تصمیم‌گیری آن شورا است.

تبصره: تغییر نمره پس از اعلام و ثبت نهایی توسط استاد درس، مجاز نیست. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره نمی باشد. حضور مدرس متقاضی در جلسه شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و بیان دلایل تغییر نمره الزامی است. نهایتاً شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در این خصوص تصمیم‌گیری خواهد کرد.

۷-۱-۹. مدرس درس موظف است برگه‌های امتحانی و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری کند.

۷-۱-۱۰. گروه‌های مجری مقطع دکتری برای تحقق اهداف ذیل، موظفند حداقل هر چهار سال یکبار برنامه‌ی درسی و محتوای دروس مقطع را مطابق با مقررات، بازنگری و به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیشنهاد نمایند:

الف) به روز کردن محتوای دروس در پیوند با تحولات علوم و فناوری.

ب) انطباق برنامه‌های درسی با نیازهای علمی و فنی کشور.

پ) استفاده از منابع علمی و نرم‌افزارهای تخصصی جدید.

ت) به‌کارگیری شیوه‌های نوین آموزشی.

۷-۱-۱۱. تغییر رشته یا انتقال یا تغییر گرایش دانشجوی مقطع دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی یا غیردولتی)، ممنوع است.

۷-۲. مرحله‌ی پژوهشی

مرحله‌ی پژوهشی به‌صورت رسمی به ترتیب بعد از اتمام موفقیت آمیز مرحله‌ی آموزشی، قبولی در ارزیابی جامع و سپس تصویب پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله) در شورای تحصیلات تکمیلی گروه آغاز می‌شود و با دفاع از رساله به پایان می‌رسد.

ماده‌ی ۸. عدم مراجعه، مرخصی تحصیلی

سقف مدت مجاز تحصیل در مقطع دکتری تخصصی محدود است و با اتمام سنوات مجاز، دانشجو از تحصیل محروم می‌شود.

تبصره‌ی ۱: عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پیگیری کردن دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی وی در آن نیمسال، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو، انصراف از تحصیل اعمال می‌شود.

تبصره‌ی ۲: دانشجوی می‌تواند در صورت تأیید دانشگاه با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند. دانشجوی درخواست مرخصی تحصیلی را باید از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه و حداقل یک هفته قبل از شروع انتخاب واحد هر نیمسال ارائه نماید.

تبصره‌ی ۳: مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب در سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجوی می‌باشد، به شرح ذیل است:

- مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، مصوب مجلس شورای اسلامی) یک نیمسال در طول دوره‌ی بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجوی دارای فرزند زیر دو سال.
- مرخصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی.
- سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند مأموریت همسر یا والدین و ..) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

تبصره‌ی ۴: طرح مرخصی زایمان، منوط به ارائه‌ی گواهی والدت یا شناسنامه‌ی مادر و فرزند و مرخصی پزشکی منوط به تأیید پزشک معتمد دانشگاه است.

- در موارد مربوط به تبصره‌های ۲ و ۳، دانشجوی باید درخواست مرخصی خود را از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه ثبت نماید و مراحل تأیید یا عدم تأیید آن را از طریق سامانه‌ی مزبور پیگیری کند.

تبصره‌ی ۵: در صورتی که دانشجوی به مدت یک نیمسال، ترک تحصیل نماید، از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌شود.

ماده‌ی ۹. انصراف و اخراج و ترک تحصیل

دانشجو می‌تواند به هر دلیل تقاضای انصراف از تحصیل نماید. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل باید درخواست خود را در سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه، ثبت کند و مراحل بعدی را تا حصول نتیجه و تسویه حساب پیگیری کند. دانشجوی منصرف از تحصیل مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه بعد از تاریخ ارائه‌ی درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیر این صورت، بعد از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی قطعی و صادر خواهد شد.

۹-۱. در صورتی که دانشجوی بر قطعی شدن انصراف خود بلافاصله پس از ارائه‌ی درخواست اولیه اصرار داشته باشد (بدون توقف دو ماهه بعد از انصراف)، لازم است تقاضای خود را به صورت مکتوب به مدیریت تحصیلات

تکمیلی دانشگاه اعلام نماید و حق پس گرفتن انصراف در مدت دو ماهه را از خود سلب کند، در این صورت حکم انصراف از تحصیل دانشجو صادر شده و بازگشت به تحصیل دانشجو امکان‌پذیر نخواهد بود.

۹-۲. تصمیم‌گیری درباره‌ی بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده‌ی سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده، صرفاً بر عهده‌ی شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است؛ بدین صورت که دانشجو تقاضای خود را در سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه ثبت می‌کند و پس از بررسی کارشناس تحصیلات تکمیلی دانشگاه و تأیید مدیر گروه آموزشی، در شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ تصمیم مطرح می‌گردد.

۹-۳. تصمیم‌گیری درباره‌ی بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل (برای دانشجویان پسر، منوط به نداشتن مشکل نظام‌وظیفه است) بعد از مهلت مقرر، بر عهده‌ی شورای بررسی موارد خاص دانشگاه است و با ثبت درخواست دانشجو در سامانه‌ی جامع سازمان امور دانشجویان (سامانه‌ی سجاد) انجام می‌گیرد.

۹-۴. دانشجوی منصرف یا اخراج از تحصیل و یا اتمام سنوات تحصیلی موظف است به تعهداتی که سپرده، عمل نماید.

ماده‌ی ۱۰. معادل‌سازی و پذیرش واحدها

معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده‌ی دانشجو در دانشگاه / مؤسسه‌ی قبلی براساس نظر شورای آموزشی گروه با لحاظ نمودن کیفیت و سطح آموزشی دانشگاه / مؤسسه‌ی مبدأ و تحت شرایط زیر امکان‌پذیر است:

- الف) پذیرش دانشجو برای ورود به مقطع دکتری تخصصی مورد تأیید وزارت متبوع باشد.
- ب) دانشگاه / مؤسسه‌ی قبلی دانشجو در رشته‌ی تحصیلی، مورد تأیید وزارت متبوع باشد.
- پ) سرفصل دروس گذرانده‌ی دانشجو براساس برنامه‌های مصوب شورای برنامه‌ریزی وزارت متبوع باشد.
- ت) شیوه‌ی آموزشی، حضوری باشد.
- ث) حداقل نمره‌ی قابل معادل‌سازی در مقطع دکتری تخصصی ۱۶ از ۲۰ است. تصمیم‌گیری در خصوص معادل‌سازی واحدها برعهده‌ی شورای تحصیلات تکمیلی گروه است.
- ج) دروس مورد تقاضای معادل‌سازی قبلی منجر به صدور مدرک برای متقاضی نشده باشد.
- چ) از تاریخ گذراندن درس / دروس مورد تقاضای معادل‌سازی، بیش از ۵ سال نگذشته باشد.

ح) در صورت متفاوت بودن عنوان درس/دروس گذرانده شده‌ی متقاضی در دانشگاه/مؤسسه‌ی قبلی با عنوان درس/دروس فعلی، سرفصل درس/دروس مذکور باید حداقل ۸۰ درصد همپوشانی داشته باشد.

خ) دروسی قابل معادل‌سازی هستند که از نظر تعداد واحدها حداقل برابر باشند.

د) در صورت گذراندن چند درس توسط متقاضی معادل‌سازی در دانشگاه/مؤسسه‌ی قبلی، چنانچه مجموع واحدهای آن بیشتر از درس قابل معادل‌سازی باشد، در صورت پوشش دادن سرفصل درس مذکور و به تشخیص گروه آموزشی بلامانع است.

ذ) برای دانشجویان انصرافی و اخراجی که مجدداً در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی پذیرفته می‌شوند، با توجه به لزوم رعایت کیفیت آموزشی، امکان معادل‌سازی ۵۰٪ از واحدهای درس مقطع (غیر از پایان نامه) وجود دارد.

۱۰-۱. نمره‌ی درس معادل‌سازی شده در میانگین کل دانشجوی محاسبه می‌شود.

ماده‌ی ۱۱. واحدهای مقطع

تعداد واحدهای درسی مقطع دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه‌ی درسی هر رشته‌ی تحصیلی لحاظ می‌شود.

تبصره: بر اساس شورای تحصیلات تکمیلی حداکثر پرداخت هزینه‌ی راهنمایی برای رساله، ۲۰ واحد است.

۱۱-۱. واحدهای آموزشی به‌منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجویان برای اجرای فعالیتهای پژوهشی با نظر استاد راهنما و براساس برنامه‌ی درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود. در صورت نیاز به تعریف درس جدید، اقدامات الزم باید مطابق با مقررات مربوط از طریق گروه آموزشی انجام گیرد.

۱۱-۲. در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه ذیربط و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجویان رشته‌های غیرمرتبط موظفند علاوه بر واحدهای آموزشی مصوب، حداکثر ۶ واحد از درسهای دوره‌های تحصیلات تکمیلی را به عنوان درسهای جبرانی با حداقل نمره‌ی ۱۴ بگذرانند. گذراندن این درسهای اجباری است، اما در میانگین نمره‌های دانشجویان محاسبه نمی‌گردد. گروه موظف است درسهای جبرانی هر دانشجویان در نیمسال اول را تحصیلی به‌طور دقیق مشخص نماید و برنامه‌ریزی باید به‌نحوی صورت گیرد که دانشجویان این درسهای را حداکثر تا پایان نیمسال دوم اخذ نمایند.

۳-۱۱. دروس جبرانی مذکور در بند ۱۱-۲ باید از واحدهای مقطع کارشناسی ارشد رشته‌ی مربوط و به شرط حضور در کلاسهای کارشناسی ارشد باشد.

۴-۱۱. در صورتیکه دروس جبرانی در مقطع کارشناسی ارشد ارائه نشود، تشکیل کلاسهای یاد شده، تابع ضوابط تشکیل کلاس مقطع دکتری خواهد بود.

۵-۱۱. زمان استفاده‌شده برای دروس جبرانی به شرط أخذ ۶ واحد، حداکثر به مدت یک نیمسال در سقف سنوات تحصیلی دانشجوی محاسبه نمی‌شود.

۶-۱۱. دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های خارج از کشور که از سوی وزارت عتف و براساس قوانین و مقررات مربوط برای ادامه‌ی تحصیل به دانشگاه معرفی می‌شوند، در صورت پذیرش، واحدهای درسی رشته‌ی مربوط را باید به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه بگذرانند. این دسته از دانشجویان نیز تابع تمامی مواد و تبصره های این شیوه‌نامه هستند.

۷-۱۱. دانشجوی در مرحله‌ی آموزشی موظف است در هر نیمسال حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد انتخاب نماید؛ مگر آنکه واحدهای باقیمانده کمتر از ۶ واحد باشد. در صورت أخذ همزمان درسهای جبرانی (موضوع بند ۱۱-۲)، این تعداد تا سقف ۱۴ واحد قابل افزایش است.

۸-۱۱. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی در هر درس از سوی مدرس آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله‌ای و پایانی برای دروس نظری و نظری- عملی در هر نیمسال تحصیلی صورت می‌پذیرد و بر مبنای عددی از صفر تا بیست تعیین می‌شود.

۹-۱۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی مقطع کمتر از ۱۶ باشد، اجازه‌ی ورود به مرحله‌ی ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی به وی فرصت داده می‌شود مجدداً با نظر استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آنها نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است و یا درس‌هایی از میان دروس مصوب علاوه بر سقف واحدهای درسی مقطع تحصیلی با پرداخت هزینه‌های برابر با دروس جبرانی برای جبران (ترمیم) میانگین کل أخذ کند تا میانگین کل را به حداقل ۱۶ برساند و اجازه‌ی ورود به ارزیابی جامع را بیابد. در غیر این صورت دانشجوی از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌شود.

۱۰-۱۱. در صورتی که دانشجوی به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می‌تواند با نظر گروه آموزشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره درس مردودی در ریزنمرات ثبت می‌شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می‌گردد.

۱۱-۱۱. دانشجویی که در هر نیمسال تحصیلی در یک یا چند درس نمره‌ی قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره‌ی قبولی بگذراند، نمره یا تمام نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجوی، ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل مقطع محاسبه می‌شود.

تبصره‌ی ۱. شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی مجاز است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره‌ی حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل مقطع موافقت نماید. نمره‌ی مردودی درس مذکور در ریزنمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود. درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی، صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است.

تبصره‌ی ۲. تسهیلات تبصره‌ی فوق شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی نمره‌ی مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

۱۱-۱۲. چنانچه دانشجو در طول سال تحصیلی بیش از سه شانزدهم جلسات کلاسهای از جلسات کلاسهای یک درس یا جلسه‌ی امتحان پایان نیمسال آن درس، غیبت کند، نمره‌ی آن درس صفر ثبت می‌گردد اما در صورتی که به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر و نمره‌ی آن از مجموع درسهای آن نیمسال حذف می‌شود. در این صورت حداقل شش واحد در طول نیمسال برای دانشجو الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به‌عنوان یک نیمسال کامل جزو مدت مجاز مقطع تحصیلی وی محسوب می‌گردد.

تبصره. نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می‌باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاسها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

۱۱-۱۳. أخذ دروس اختیاری مرتبط با رساله‌ی دانشجو با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه بر اساس (رنامه‌ی مصوب از سایر گروههای آموزشی، بلامانع است).

۱۱-۱۴. حداکثر طول دوره‌ی آموزشی ۳ نیمسال تحصیلی است. گروههای آموزشی موظف به ارائه‌ی کلیه‌ی دروس در طول نیمسالهای مذکور و دانشجویان موظف به أخذ آنها در همان نیمسالهای تعیین شده‌اند.

ماده‌ی ۱۲. موضوع رساله

تصویب پیشنهادی رساله در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع، شرط الزم برای اجرای رساله در مقطع دکتری تخصصی است.

تبصره. رویکردها و سیاست های کلان برای جهت دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصویب می کند.

ماده‌ی ۱۳. مدرّس، استاد راهنما و مشاور

مسئولیت راهنمایی هر دانشجو از نخستین نیمسال تحصیلی بر عهده‌ی استاد راهنماست.

۱۳-۱. تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده است، مدیر گروه وظایف استاد راهنما را بر عهده دارد.

۱۳-۲. ظرفیت پذیرش دانشجو توسط استاد راهنما در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تعیین می‌گردد.

۱۳-۳. دانشجوی مقطع دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیأت علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه‌ی علمی حداقل استادیاری با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه بر اساس مفاد بند ۱۳-۷ همین ماده در قالب ظرفیت راهنمایی عضو هیأت علمی راهنمای دوم و استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه از میان اعضای هیأت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت با رعایت بند ۱۳-۷ این شیوه‌نامه امکان پذیر است.

در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه راهنمایی رساله‌ی دانشجو را دو استاد راهنما به‌طور مشترک عهده دار می‌شوند؛ مشروط بر اینکه راهنمای اول یا اصلی حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد. در هر حال، مسئولیت راهنمایی دانشجو با استاد راهنمای اول است.

۱۳-۴. به پیشنهاد استاد راهنما و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، یک و در صورت ضرورت دو استاد مشاور از میان متخصصان عضو هیأت علمی داخل یا خارج از دانشگاه با رعایت مفاد بند پ ۸-۸ ماده‌ی ۱۳ این شیوه‌نامه تعیین می‌گردد.

۱۳-۵. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و موضوع رساله‌ی خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب شورای تحصیلات برساند. در صورت عدم تعیین و تکمیلی گروه استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه، دانشجو مشمول تسهیلات شیوه‌نامه نمی‌شود و سنوات دانشجو موضوع بند ۴-۱ ماده‌ی ۴ موجه قلمداد نمی‌گردد.

۱۳-۶. دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی که واحدهای درسی مقطع دکتری را با موفقیت بگذراند در صورت دارا بودن شرایط (کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و تایید استاد راهنما و بسندگی زبان) مجاز به شرکت در ارزیابی جامع همان نیمسال است و نمره‌ی ارزیابی جامع در نیمسال مذکور ثبت مذکور گردد.

۱۳-۷. **شرایط حداقلی** تدریس، راهنمایی و مشاوره‌ی رساله‌ی دانشجویان مقطع دکتری به شرح زیر است، اما شایسته است گروه‌های آموزشی به منظور ارتقای سطح کیفی مراحل آموزشی و پژوهشی، به ویژه در تدریس، **شرایط حداکثری** را به‌کارگیرند و صاحبان مراتب علمی بالاتر، یعنی استاد و دانشیار را در اولویت قرار دهند.

الف) شرایط تدریس:

۱) داشتن مدرک دکتری با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.

۲) موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

ب) شرایط راهنمایی رساله:

۱) داشتن مدرک دکتری با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر.

۲) داشتن دو سال (برابر چهار نیمسال) سابقه‌ی تدریس در تحصیلات تکمیلی دانشگاه شمال.

تبصره. در موارد خاص و شرایط اضطرار که نیاز به تأمین استاد راهنما از خارج دانشگاه شمال است، با موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه مربوط، عضو هیأت علمی سایر دانشگاه‌های معتبر مورد تأیید وزارت علوم تحقیقات و فناوری با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر میتواند به عنوان استاد راهنما به کار گرفته شود.

۳) راهنمایی سه پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد دفاع شده به صورت مستقل در دانشگاه شمال یا دانشگاه‌های معتبر وزارت علوم.

۴) عملکرد خوب در اتمام به موقع پایان‌نامه‌ی دانشجویان کارشناسی ارشد.

۵) موافقت شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

۱۳-۸. استاد راهنما موظف است برای دانشجویان ورودی هر سال، حداقل ۲ ساعت از وقتش را در هر هفته به رفع اشکالات آموزشی و پژوهشی دانشجویان دکتری اختصاص دهد

۱۳-۹. در صورت نیاز به استاد راهنمای مدعو(خارج از دانشگاه)، دلایل توجیهی لزوم مشارکت استاد راهنمای مدعو در هدایت رساله باید به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه برسد. به علاوه، استاد راهنمای مدعو(خارج از دانشگاه) نیز باید شرایط مذکور در این ماده را در دانشگاه مبدأ احراز کرده باشد و لازم است گروه مربوط، دلایل توجیهی و مدارک دال بر احراز شرایط را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

۱۳-۱۰. حداکثر ظرفیت پذیرش راهنمایی دانشجوی مقطع دکتری از ورودیهای مختلف به با مرتبه‌ی دانشیار و استاد، ۱۰ دانشجو و استادیار ۶ دانشجویست.

تبصره‌ی ۱: شرایط فوق باید در زمان اعلام ظرفیت پذیرش دانشجوی مقطع دکتری به وزارت عتف، احراز شود و به تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

تبصره‌ی ۲: دارا بودن مدرک دکتری برای صاحب‌نظران و محققانی که عضو هیأت علمی نیستند، الزامی است.

پ) شرایط مشاوره‌ی رساله

انتخاب استاد(ان) مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه‌ای مرتبط با رشته‌ی تحصیلی دانشجو امکان‌پذیر است.

ماده‌ی ۱۴. ارزیابی جامع

هدف از ارزیابی جامع، احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجویست.

۱۴-۱. شرایط شرکت در ارزیابی جامع

۱۴-۱-۱. دانشجو موظف است: الف) پس از گذراندن دروسهای دوره‌ی آموزشی و کسب میانگین کل ۱۶ از ۲۰؛ ب) احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت عتف و شیوه‌نامه‌ی داخلی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه شمال و اخذ مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در ارزیابی جامع شرکت نماید.

۱۴-۱-۲. دانشجو موظف است حداقل یک ماه قبل از برگزاری ارزیابی جامع از طریق سامانه جامع آموزشی درخواست خود را ثبت کند تا پس از تأیید استاد راهنما، مدیر گروه، دانشکده و مدیریت تحصیلات تکمیلی بتواند در ارزیابی جامع شرکت کند.

۱۴-۱-۳. دانشکده موظف است حداقل ۲ هفته قبل از برگزاری ارزیابی جامع، مجوز شرکت دانشجو در ارزیابی جامع را از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه کسب نماید.

۱۴-۱-۴. ارزیابی جامع در هر رشته/گرایش حداکثر دو بار در سال و در پایان هر نیمسال تحصیلی به پیشنهاد شورای آموزشی گروه و پس از تصویب دانشکده و تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه برگزار می‌شود.

۱۴-۱-۵. دانشجوی در صورت احراز شرایط، مجاز است در ارزیابی جامع نیمسال منتهی به اتمام موفقیت آمیز دوره‌ی آموزشی شرکت نماید؛ لیکن در صورت احراز شرایط (مانند احراز بسندگی زبان خارجی)، موظف است در ارزیابی جامع که در اولین نیمسال بعد از اتمام دوره‌ی آموزشی برگزار می‌شود، شرکت کند. در صورتیکه دانشجو بدون عذر موجه از شرکت در ارزیابی جامع امتناع ورزد، یک نوبت از دو نوبت ارزیابی را از دست می‌دهد و تنها یک بار دیگر مجاز به شرکت در اولین ارزیابی جامع بعدی خواهد بود.

تبصره‌ی ۱: تشخیص موجه بودن دلایل دانشجو با شورای موارد خاص دانشگاه است.

تبصره‌ی ۲: شورای تحصیلات تکمیلی مجاز است موارد زیر را به عنوان جانشین آزمون جامع از دانشجو بپذیرد و نمره‌ی آن را ثبت نماید:

۱) در صورت کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر توسط دانشجو به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده

۲) کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و انتشار یک مقاله‌ی علمی در پایگاه‌های معتبر بین المللی در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه محل تحصیل دوره‌ی دکتری و تا پیش از زمان آزمون جامع.

۳) - کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و ثبت یک اختراع داخلی یا بین المللی در مراجع ثبت اختراع معتبر در دوران تحصیل دکتری تخصصی تا پیش از زمان آزمون جامع.

تبصره‌ی ۳: در خصوص دانشجویانی که از تسهیلات در نظر گرفته شده در تبصره ی ۲ ماده فوق بهره‌مند نمی‌شوند لازم است بر اساس بند ۱۳-۶ عمل شود.

۱۴-۲. دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع

۱۴-۲-۱. ارزیابی جامع به صورت آزمون‌های کتبی و شفاهی است. مدیر گروه آموزشی باید موضوع و زمان برگزاری آن را در آخرین نیمسال دوره‌ی آموزشی طی اعلامیه‌ای به اطلاع دانشجویان و طی نامه‌ای به آگاهی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

تبصره‌ی ۱: در صورتیکه ارزیابی جامع بلافاصله بعد از آخرین نیمسال آموزشی و در بازه‌ی زمانی میان دو نیمسال برگزار شود، نمره در همان نیمسال درج می‌شود و نیاز به ثبت نام در نیمسال مستقل ندارد.

تبصره‌ی ۲: حداقل نمره قبولی در آزمون جامع ۱۶ است و در صورتی که دانشجو نتواند نمره قبولی را کسب نماید فقط یکبار دیگر مجاز به شرکت می‌باشد و در صورت عدم کسب نمره قبولی امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود.

۱۴-۲-۲. برگزاری و دبیری جلسه های ارزیابی جامع بر عهده‌ی مدیر گروه و زیر نظر معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده و با نظارت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. توسط کمیته مرکب از اعضای زیر انجام می پذیرد:

(۱) استاد (ان) راهنما و مشاور.

تبصره: حضور استاد مشاور، الزامی نیست.

(۲) دو یا سه عضو هیأت علمی دارای مدرک دکتری با سابقه‌ی دو سال تدریس یا تحقیق در مقاطع تحصیلات تکمیلی و ترجیحاً مقطع دکتری با نظر گروه (رشته-گرایش) و در صورت امکان، تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه که حداقل یکی از اعضا، استاد یار باشد.

(۳) یک عضو هیأت علمی دانشکده با معرفی معاون آموزشی یا مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه به‌عنوان نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه که حداقل استادیار با درجه‌ی دکتری باشد.

(۴) شورای آموزشی گروه، اعضای کمیته‌ی ارزیابی جامع را تعیین و از طریق معاون آموزشی دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌نماید.

۱۴-۲-۳. آزمون کتبی ۶۰ و آزمون شفاهی ۴۰ درصد نمره‌ی کل را تشکیل می دهد. میانگین کل نمرات دانشجو در مجموع آزمونهای کتبی و شفاهی نباید کمتر از ۱۶ از ۲۰ باشد

۱۴-۲-۴. آزمون کتبی شامل دو یا سه درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه است.

۱۴-۲-۵. آزمون شفاهی شامل سؤالاتی در زمینه‌ی توان علمی، قدرت بیان و استدلال دانشجو و طرح تحقیق رساله‌ی دانشجو به تشخیص کارگروه برگزاری ارزیابی جامع بر اساس کار برگ ارزشیابی بخش شفاهی ارزیابی جامع، طراحی شده توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌گیرد.

۱۴-۲-۶. امتیاز دهی بخش شفاهی ارزیابی جامع به‌صورت رأی‌گیری مخفی انجام می‌پذیرد.

تبصره‌ی ۱: دانشجویانی که دارای مقاله یا مقالات با شرایط زیر باشند تا ۵۰ درصد نمره‌ی بخش شفاهی میتوانند به صورت نمره‌ی مازاد به آنها تعلق گیرد، ولی در صورتیکه دانشجو از بخش شفاهی در مجموع، نمره‌ی بیش از ۸ کسب نماید، فقط ۸ نمره منظور می‌گردد:

الف) مقاله یا مقالات باید در مجلات علمی- پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چاپ شده باشد و مقالات چاپ شده در مجلات خارجی باید دارای نمایه‌ی معتبر با ضریب تأثیر مثبت باشند.

ب) مقاله باید در راستای موضوع رساله باشد و درج نام دانشگاه شمال الزامی است. درج نام سایر مؤسسات در صورتیکه مطابق پیشنهادی مصوب دانشجو، همکار در پژوهش باشند، بلامانع است.

پ) تاریخ ارسال مقاله برای مجله و چاپ باید بعد از قبولی در دوره‌ی دکتری باشد.

ت) امتیاز مقاله براساس آیین‌نامه‌ی ارتقا مشخص می‌شود.

تبصره‌ی ۲: دانشجویان رشته‌های هنر که صاحب ثبت آثار بدیع و ارزنده‌ی هنری ارزیابی و تأیید شده توسط مراجع ذیصلاح باشند، در صورت تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌توانند از امتیاز مقاله بهره‌مند شوند.

۱۴-۲-۷. دانشکده پس از دریافت نتایج ارزیابی جامع از نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی، موظف است نتیجه‌ی قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت دانشجویان در ارزیابی جامع را به‌انضمام صورتجلسه، حداکثر در طول دو هفته به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. در صورت عدم ارسال نتیجه در زمان مقرر، نتیجه‌ی ارزیابی در آن نیمسال به مردود تبدیل می‌شود.

۱۴-۲-۸. تحصیلات تکمیلی دانشگاه باید ظرف یک هفته، قبولی ۱۶ از ۲۰ و یا عدم قبولی دانشجو را اعلام نماید.

۱۴-۲-۹. چنانچه دانشجو در آزمون کتبی، حداقل نمره‌ی لازم را کسب نماید ولی در آزمون شفاهی موفق به کسب نمره‌ی قبولی نشود، در صورت تقاضا می‌تواند در ارزیابی جامع بعدی صرفاً در آزمون شفاهی شرکت نماید.

تبصره. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع، ۱۶ است. در غیر این صورت، دانشجو مجاز است صرفاً یک بار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود.

۱۴-۲-۱۰. چنانچه دانشجو در ارزیابی جامع مردود گردد، گروه موظف است در ارزیابی جامع بعدی از تمام مواد امتحانی از وی ارزیابی به عمل آورد و در صورت عدم قبولی برای بار دوم از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌گردد.

ماده‌ی ۱۵. تصویب پیشنهاد طرح پیشنهادی رساله

۱۵-۱. دانشجو موظف است تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی استاد راهنما و موضوع رساله خود را به تصویب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعیین استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجو مشمول بند ۴-۱ از ماده ۴ شیوه‌نامه نمی‌شود و سنوات دانشجوی موضوع بند و ماده‌ی فوق موجه قلمداد نمی‌گردد.

۲-۱۵. دانشجوی موظف است تا پایان نیمسال پنجم تحصیلی خود نسبت به قبولی در ارزیابی جامع و تصویب پیشنهادی رساله در گروه آموزشی اقدام نماید در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

۱۵-۳. تصویب پیشنهادی رساله در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، پس از گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در مقطع دکتری تخصصی است. دانشجوی برای تصویب لازم است که ابتدا پیشنهادی پس از انجام فرایند همانند جویی (گواهی همانند جویی - گزارش همانند جویی منابع و گزارش پیشینه تحقیق) حداکثر تا یک هفته قبل از برگزاری شورای گروه آموزشی به مدیر گروه تحویل دهد. دانشجوی موظف است در حضور اعضای شورای آموزشی گروه از آن دفاع کرده و آن را به تصویب برساند.

پس از تصویب پیشنهادی در شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، آن را در سامانه‌ی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران ثبت کرده و کد رهگیری را اخذ نماید و پیشنهادی مصوب شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی را به انضمام گواهی‌های همانندجویی به تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل دهد.

تبصره ۱: لازم است دانشجوی پیشنهادی خود را در اولین نیمسال بعد از قبولی در ارزیابی جامع به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه برساند.

تبصره ۲: حضور استاد راهنمای اول و مدیر گروه در جلسه‌ی دفاع از پیشنهادی الزامی است.

تبصره ۳: پیشنهادی (طرح پژوهشی رساله‌ی) دانشجوی بعد از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، باید در کمیته‌ی تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه مطرح شود و در صورت تصویب در این کمیته، رسمیت می‌یابد.

۱۵-۴. کارگروه تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه، حداقل مرکب است از:

(۱) رئیس دانشکده.

(۲) اعضای گروه آموزشی.

(۳) مدیر تحصیلات تکمیلی یا نماینده وی.

(۴) مدیر پژوهشی یا نماینده وی.

۱۵-۴-۱. مسؤلیت دریافت پیشنهادها (طرح پژوهشی رساله‌ها) از دانشجویان یا گروه‌های آموزشی، بررسی اولیه و طرح با گروه آموزشی است.

۱۵-۴-۲. در صورت نیاز به اصلاحات در پیشنهاد در هریک از مراحل تصویب، دانشجو ملزم به پیگیری نظرهای گروه آموزشی و اعمال آنهاست.

۱۵-۴-۳. محل تشکیل جلسات کارگروه تصویب، دانشکده‌های مربوط است و در صورت موافقت اعضا میتواند در محل دیگری تشکیل شود.

۱۵-۵. دانشجو پس از تصویب پیشنهاد تا زمانی که از رساله‌ی خود دفاع نکرده، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسالهای بعدی برای رساله ثبت نام نماید. عدم ثبت نام دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی به منزله‌ی انصراف از تحصیل است و بازگشت به تحصیل دانشجو منوط به صدور مجوز توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. در صورتی که بازگشت به تحصیل دانشجو به شورای موارد خاص دانشگاه ارجاع داده شود، آن شورا درباره‌ی بازگشت، مدت و نحوه‌ی ادامه‌ی تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد.

۱۵-۶: دانشجوی دکتری باید تا قبل از شروع انتخاب واحد نیمسال سوم تحصیلی و نیمسالهای بعدی مطابق تقویم تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش پیشرفت تحصیلی خود را به تأیید استادارهنما، مدیر گروه (پس از درج در صورتجلسه‌ی گروه) و معاون آموزشی دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد. بدیهی است عدم ارائه‌ی گزارش مزبور از طرف دانشجو به منزله‌ی انصراف از تحصیل تلقی می‌شود.

۱۵-۷: دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله‌ی دکتری (پس از قبولی در ارزیابی جامع) و برای ادامه‌ی فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین نامه‌ی مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات (تدوین شده توسط حوزه‌ی معاونت پژوهشی دانشگاه) مشغول به فعالیت شود.

۱۵-۸: ثبت نام دانشجویی که در فرصت مطالعاتی به سر می‌برد، پس از ارائه‌ی گزارش پیشرفت تحصیلی صورت می‌گیرد. مجوز کتبی ثبت نام را تحصیلات تکمیلی دانشکده پس از دریافت گزارش پیشرفت تحصیلی دانشجو صادر می‌کند و نظارت بر اجرای ثبت نام بر عهده‌ی گروه مربوط می‌باشد. همچنین دانشکده موظف است رونوشت مجوز را به انضمام مستندات برای تأیید یا رد، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

۱۵-۹: قبل از جلسه‌ی پیش دفاع، مدیر گروه دستاوردهای علمی رساله‌ی دانشجو را که لازمه‌ی دفاع است و به تأیید استادارهنما رسیده، به صورت کتبی به معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می‌نماید. پس از بررسی و تأیید، نتیجه از سوی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده به مدیر گروه اعلام می‌شود. با دریافت این تأیید و انجام موفق پیش دفاع، دانشجو می‌تواند درخواست مجوز برای دفاع از رساله را ارائه نماید.

۱۵-۱۰: دانشجو موظف است قبل از دفاع نهایی، رساله‌ی خود را در جلسه‌ی ای با حضور استاد راهنما، مشاور، داوران داخلی و افراد عالقمند، تشریح نماید. رساله‌ی دانشجو پس از اصلاحات احتمالی، آماده‌ی دفاع نهایی خواهد شد.

ماده‌ی ۱۶. ارزیابی رساله (دفاع از رساله)

۱-۱۶. شرایط ارزیابی رساله

دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد/ استادان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی رساله مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله‌ی خود دفاع کند.

تبصره ۱. با توجه به اهمیت انتشار دستاوردهای علمی و تحقق مرجعیت علمی کشور، صدور مجوز دفاع از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی منوط به تأمین یکی از شرایط زیر می‌باشد:

الف- چاپ یا پذیرش چاپ دو مقاله‌ی علمی - پژوهشی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه‌ی الف و ب مورد تأیید وزارتین یا حوزه‌ی علمیه یا نشریات معتبر بین‌المللی مورد تأیید وزارتین یا نشریات نمایه شده‌ی بین‌المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه.

ب- ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین‌المللی ثبت اختراع معتبر مورد تأیید دانشگاه، کشفیات و آثار ارزنده و بدیع هنری.

تبصره ۲. در صورت احراز یکی از شرایط زیر دانشجو از ارائه‌ی مقاله‌ی دوم معاف می‌گردد:

الف- کرسی نظریه پردازی مورد تأیید دبیرخانه‌ی حمایت از کرسیهای نظریه پردازی شورای عالی انقلاب فرهنگی برگزار و ارائه شود.

ب- اختراع مرتبط با دستاوردهای رساله که در اداره‌ی ثبت اختراعات سازمان ثبت اسناد و امالک کشور به ثبت برسد.

ج- چاپ کتاب (تألیفی / تصنیفی) در دانشگاه شمال یا انتشارات معتبر خارج از دانشگاه و یا اخذ گواهی پذیرش چاپ کتاب از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شمال یا انتشارات معتبر خارج از دانشگاه (لازم به ذکر است که هرگونه همکاری اشاره شده با انتشارات خارج از دانشگاه، منوط به هماهنگی قبلی و اخذ مجوز از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه شمال می‌باشد).

تبصره ۳. اخذ کد DOI یا DOR ویژه‌ی مقالات علمی-پژوهشی مجلات علمی داخل کشور (معادل چاپ مقاله محسوب می‌شود).

۱-۱-۱۶. در دستاوردهای علمی منحصراً باید نام **دانشگاه شمال**، استاد(ان) راهنما، مشاور(ان) و دانشجو ذکر شود و درج نام فرد و یا دانشگاه‌ها و مؤسسات دیگر به عنوان همکار در پژوهش فقط در موارد ذیل بلامانع است:

۱) نام دانشگاه، مؤسسه و فرد/ افراد به عنوان همکار از ابتدا با دلایل توجیهی در پیشنهاد درج شده باشد و در شورای تحصیلات تکمیلی گروه و کارگروه تصویب پایان‌نامه و رساله‌ی دانشگاه به تصویب رسیده باشد.

۲) چنانچه استاد(ان) راهنما، مشاور(ان) و دانشجو در فرایند پژوهش رساله بدین نتیجه رسیده باشند که بدون همکاری دانشگاه، مؤسسه و فرد/ افراد دیگر به عنوان همکار، رساله به فرجام و نتایج مطلوب نخواهد رسید، قبل از نگارش، چاپ یا اخذ پذیرش چاپ مقله با درج نام همکاران جدید، باید درخواست خود را با دلایل توجیهی به عنوان اصالح یا مکمل پیشنهاد، به مدیر گروه آموزشی تحویل دهند تا به تصویب شورای آموزشی گروه برسد.

۳) دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله‌ی دکتری و برای ادامه‌ی فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین‌نامه‌ی مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

تبصره: مرجع تشخیص مستخرج بودن مقاله از رساله، شورای گروه آموزشی است.

۱-۱-۱۶: ضمن مجاز بودن مفاد بند ۱-۱-۱۶ و درج نام و نام خانوادگی استاد راهنما و دانشجو، به همراه نام صحیح دانشگاه شمال (**SHOMAL UNIVERSITY**) و پست الکترونیکی دانشگاه شمال الزامی است؛ در غیر این صورت، آن مقاله برای دفاع از رساله پذیرفته نمی‌شود.

۱-۱-۱۶: تحصیلات تکمیلی دانشگاه بعد از احراز کفایت دستاوردهای علمی (موضوع بندهای ماده‌ی ۱-۱۶) مجوز دفاع از رساله را صادر می‌کند.

۱-۱-۱۶: ترکیب هیأت داوران به شرح زیر است:

الف) استاد(ان) راهنما

ب) استاد(ان) مشاور

پ) دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه در رشته‌ی مربوط به عنوان داوران داخلی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه؛ که الزم است یکی از آنها دارای مرتبه‌ی دانشیار یا بالاتر و دیگری

استادیار یا بالاتر باشد و در صورت نبود دانشیار در گروه، انتخاب داور با مرتبه‌ی استادیاری بلامانع است. داوران یادشده باید حداقل سه سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در مقاطع تحصیلات تکمیلی و ترجیحاً مقطع دکتری داشته و متخصص و صاحب‌نظر در زمینه‌ی رساله‌ی دانشجو باشند.

ت) یک داور خارج از دانشگاه با عنوان عضو هیأت علمی، که باید متخصص و صاحب‌نظر در زمینه‌ی رساله‌ی دانشجو باشد، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه.

تبصره: در صورت عدم امکان حضور داور خارج از دانشگاه در جلسه‌ی دفاع، جلسه می‌تواند با تشخیص و تصویب شورای آموزشی گروه و تأیید معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه به صورت ویدئوکنفرانس برگزار شود.

ث) نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه با مرتبه استادیاری و بالاتر.

۱۶-۱-۵: جلسه‌ی پیش دفاع از رساله با حضور استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور، داوران و زیر نظر مدیر گروه آموزشی مربوط باید سی روز قبل از تاریخ دفاع از رساله صورت پذیرد.

۱۶-۱-۶: درخواست صدور مجوز دفاع از رساله توسط دانشجو پس از تأیید استاد راهنما، باید یک ماه قبل از تاریخ دفاع از دانشگاه صورت پذیرد تا پس از طی فرایند لازم، حداقل دو هفته قبل از تاریخ دفاع به تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد. ضمناً رساله حداقل یک ماه قبل از دفاع باید در اختیار هیأت داوران قرار گیرد.

۱۶-۱-۷: جلسه‌ی دفاع با حضور استاد راهنمای اول، هیأت داوران و نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسمیت می‌یابد.

۱۶-۱-۸: تأیید کتبی داور خارجی و یک داور داخلی مبنی بر قابل قبول بودن رساله برای صدور مجوز دفاع الزامی است و مدیر گروه آموزشی، مسئولیت انجام امور مربوط بدان را بر عهده دارد.

۱۶-۱-۹: در صورت غیبت استاد راهنمای دوم یا استادان مشاور در جلسه‌ی دفاع پنجاه درصد از حق الزحمه کسر می‌گردد.

۱۶-۱-۱۰: ریاست جلسه‌ی دفاع، نظارت بر حسن اجرا، رعایت ماده‌های این شیوه‌نامه و مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در رابطه با دفاع، بر عهده‌ی نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی است. (پیوست ۱)

۱۶-۱-۱۱: دانشجو موظف است در این جلسه گزارشی از رساله‌ی خود را ارائه و از آن دفاع کند.

۱۶-۱-۱۲: حداقل زمان الزم بین تصویب پیشنهاد (طرح پژوهشی رساله) در شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دفاع از رساله یک سال است.

تبصره: احراز تحقق یک سال، منوط به انتخاب رساله در دو نیمسال تحصیلی و دفاع از آن در پایان نیمسال دوم است.

۱۶-۲: کیفیت ارزیابی رساله

ارزیابی رساله براساس کیفیت علمی و پژوهشی، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش انجام می‌شود.

۱۶-۲-۱: رساله‌ی کلیه‌ی رشته‌های تحصیلی باید به زبان رسمی ایران، یعنی زبان فارسی نگارش و دفاع شود.

۱۶-۲-۲: رساله‌ی کلیه‌ی رشته‌های زبانهای خارجی، مانند زبان و ادبیات انگلیسی، زبان روسی، زبان و ادبیات عربی به همان زبان رشته‌ی تحصیلی نگارش می‌یابد اما دفاع از آن به زبان فارسی در صورت صلاحدید گروه بلامانع است.

۱۶-۲-۳: با توجه به این که نمره‌ی رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌گردد و ارزشیابی آن به صورت کیفی است بنابراین در پایان جلسه‌ی دفاع، اعضای هیأت داوران، ارزیابی رساله‌ی دانشجو را بر اساس سطوح ارزیابی رساله تعیین می‌نمایند (پیوست ۲). ملاک تصمیم‌گیری در خصوص قبولی رساله، رأی موافق حداقل سه عضو از اعضای هیأت داوران است. سطوح ارزیابی رساله عبارتند از: الف) قبول: ۱. عالی ۲. خیلی خوب ۳. خوب؛ ب) مردود. سطح بندی بر اساس نمره گذاری زیر انجام می‌گیرد (پیوست ۳):

۱) عالی (۱۹-۲۰)

۲) خیلی خوب (۱۸-۱۸/۹۹)

۳) خوب (۱۶-۱۷/۹۹)

ب) مردود (کمتر از ۱۶)

نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه سطح ارزیابی را ثبت و تأیید می‌نماید و این نتیجه در کارنامه‌ی دانشجو درج می‌گردد (پیوست ۴).

۱۶-۲-۴: نمره‌ی رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود.

۱۶-۲-۵: نحوه‌ی محاسبه‌ی آرای هیأت داوران: ۱) استاد یا استادان راهنمای مشترک مجموعاً یک رأی؛ ۲) مشاور یا مشاوران مجموعاً یک رأی؛ ۳) هرکدام از داوران یک رأی مستقل. مجموعاً پنج رأی.

۱۶-۲-۶. چنانچه ارزشیابی رساله‌ی دانشجو مردود اعلام شود، با تأیید هیأت داوران، حداکثر یک نیمسال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیأت داوران، یک بار دیگر در جلسه‌ی دفاع شرکت و از رساله‌ی خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌شود.

۱۶-۲-۷. تشخیص هیأت داوران مبنی بر قبول رساله با هریک از سطوح سه‌گانه‌ی عالی، خیلی خوب و خوب مذکور در بند ۱۶-۲-۳ ماده‌ی ۱۶-۲ به مفهوم نادیده گرفتن اصلاحات احتمالی لازم در رساله نخواهد بود بلکه بدین مفهوم است که پس از انجام اصلاحات مورد نظر هیأت داوران، نیازی به دفاع مجدد از رساله نیست. حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه‌ی نهایی دفاع و اخذ نمره‌ی قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می‌باشد. هیأت داوران موظف است در جلسه‌ی دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه‌ی ارائه‌ی نمره‌ی نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند. چنانچه دانشجو در فرصت ذکر شده اصلاحات را اعمال ننماید (پیوست ۵) باید بار دیگر از رساله‌ی خود دفاع کند. وگرنه، وقفه‌ی ایجادشده از تاریخ دفاع، جزء افزایش سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه شده و طبق ضوابط، دانشجو مکلف به پرداخت شهریه‌ی ثابت و متغیر به ارزش واحدهای رساله و متناسب با تعرفه‌ی زمان تسویه حساب بابت سنوات (نیمسال‌های) اضافه خواهد بود.

۱۶-۲-۸. در صورت تأخیر دانشجو در تحویل رساله‌ی اصلاح شده، دانشکده باید ظرف مدت ۱۵ روز موضوع و تصمیم اتخاذ شده‌ی خود را به صورت کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. این تصمیم می‌تواند به یکی از دو صورت ذیل باشد:

الف) دانشجو نیاز به دفاع مجدد دارد و در این صورت باید درخواست مجوز دفاع نیز متعاقباً ارسال شود.

ب) وقفه‌ی ایجادشده از زمان دفاع اولیه، با رعایت کلیه‌ی ضوابط و در چارچوب سنوات آیین‌نامه‌ی و قابل اعطا از طرف دانشگاه، جزء سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه و طبق ضوابط و حسب مورد، دانشجو مکلف به پرداخت شهریه‌ی سنوات اضافه خواهد بود.

۱۶-۲-۹. هیچ کسر نمره‌ی به‌زای تمدید سنوات تحصیلی صورت نمی‌پذیرد.

۱۶-۲-۱۰. دانشجو باید تعهدنامه‌ی اصالت رساله (پیوست ۶) را امضا و در آغاز آن درج نماید. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله‌ی خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

ماده‌ی ۱۸. تخلف علمی

چنانچه دانشجو در حین تحصیل، انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (سرقت علمی، جعل، تقلب، کپیبرداری و غیره) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد، با رعایت

ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۹. محرومیت از تحصیل

دانشجو در موارد زیر از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد:

- ۱) در هر یک از نیمسال‌های تحصیلی بدون عذر موجه ثبت نام نکند.
- ۲) میانگین کل نمره‌های درسی گذرانده، کمتر از ۱۶ باشد.
- ۳) صالحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو ارزیابی جامع احراز شود.
- ۴) ارزیابی پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی رساله‌ی دکتری دو بار از طرف استاد راهنما نامطلوب تشخیص داده شود.
- ۵) رساله‌ی دانشجو با رعایت بند ۱۶-۲-۵ ماده‌ی ۱۶-۲ این شیوه‌نامه، غیر قابل قبول ارزیابی شود.
- ۶) مدت مجاز تحصیل با رعایت ماده‌ی ۴ این شیوه‌نامه به پایان برسد.

۱۹-۱. در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در مقطع دکتری، دانشگاه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهی ریزنمرات درسهای اخذ شده را براساس کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر کند و در اختیار وی قرار دهد.

۱۹-۲. دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به کلیه‌ی تعهداتی که سپرده، عمل کند. در هر حال، صدور گواهی ریزنمرات مندرج در بند ۱۹-۱ منوط به تسویه حساب دانشجو با دانشگاه است.

ماده ۲۰. سایر موارد

۲۰-۱. **تحصیل به صورت تمام وقت:** تحصیل دانشجو در مقطع دکتری به صورت حضوری و تمام وقت بوده و دانشجو موظف است در زمان‌هایی که گروه تعیین می‌کند در دانشگاه حضور یابد و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود را انجام دهد. تحصیل دانشجویانی که رابطه‌ی استخدامی (رسمی یا پیمانی) با ارگانهای دولتی یا غیردولتی دارند، منوط به اخذ مرخصی یا مأموریت تحصیلی در تمام طول دوره‌ی تحصیل است.

۲۰-۲. **ثبت نام، مرخصی تحصیلی و اتمام سنوات تحصیلی:** دانشجو باید تا زمان دانش آموختگی در هر نیمسال ثبت نام کند. عدم ثبت نام دانشجو در موعد مقرر در هر نیمسال تحصیلی به منزله‌ی انصراف از تحصیل خواهد بود. ثبت نام در هر نیمسال با تأیید سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه اعتبار می‌یابد.

۲۰-۲-۱. دانشجوی پس از موفقیت در ارزیابی جامع و تا زمانی که از رساله‌ی خود دفاع نکرده، موظف به انتخاب واحد رساله در هر نیمسال تحصیلی است.

۲۰-۲-۲. در موارد خاص که دانشجو عذر موجه داشته باشد، به شرط دارا بودن سنوات تحصیلی، پس از تأیید استاد راهنما، گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند از حداکثر دو نیمسال مرخصی تحصیلی یا حذف یک نیمسال با احتساب در سنوات استفاده کند. درخواست مرخصی باید پیش از آغاز انتخاب واحد نیمسال توسط دانشجو از طریق سامانه‌ی جامع آموزشی دانشگاه ثبت و پیگیری شود.

۲۰-۲-۳. درخواست مرخصی تحصیلی در نخستین نیمسال ورود مجاز نیست.

۲۰-۲-۴. دانشجویی که برای استفاده از فرصت مطالعاتی به خارج از کشور سفر کرده و قادر به انتخاب واحد و ارائه‌ی گزارش پیشرفت کار رساله در نیمسال مورد نظر نیست، با تکمیل فرم مربوط متعهد می‌شود که پس از بازگشت و به پایان رساندن دوره‌ی قانونی، حداکثر ظرف یک هفته به آموزش مراجعه و انتخاب واحد کند. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده باید عدم بازگشت به موقع دانشجو از فرصت مطالعاتی را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

۲۰-۳. تغییر رشته و انتقال در مقطع دکتری ممنوع است.

۲۰-۴. دانشجوی پس از گذراندن ارزیابی جامع و در صورت موافقت استاد راهنمای اول، تکمیل فرم‌های مربوط، دارا بودن شرایط وزارت عتف و شرایط اختصاصی دانشگاه می‌تواند در اولویت استفاده از فرصت مطالعاتی قرارگیرد. استفاده از فرصت مطالعاتی تابع شیوه‌نامه‌ی اجرایی فرصت تحقیقاتی کوتاه‌مدت در داخل و خارج از کشور سازمان امور دانشجویان وزارت عتف و مصوبات دانشگاه است.

تبصره. در زمان درخواست دانشجو برای استفاده از فرصت مطالعاتی نباید بیش از سه سال از سنوات تحصیلی وی گذشته باشد.

۲۰-۵. چاپ یا نشر الکترونیکی رساله‌های دکتری بلامانع است؛ اما دانشجو باید کلیه‌ی قوانین و مقررات دانشگاه را در این زمینه رعایت نماید. در غیر این صورت، دانشگاه مختار خواهد بود از طریق مراجع ذیربط نسبت به احقاق حقوق خود اقدام نماید.

ماده‌ی ۲۱

مسئولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده‌ی دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده‌ی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

ماده‌ی ۲۲

این شیوه‌نامه در یک مقدمه، ۲۱ ماده و ۴۴ تبصره در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۵ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسید و مطابق آیین‌نامه‌ی دکتری تخصصی مصوب جلسه‌ی ۹۶۲، تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و بعد از آن لازم‌اجرا است و برای دانشجویان ورودی قبل از سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مطابق با شیوه‌نامه‌های ابلاغی دوره‌های خود عمل می‌شود.

پیوست‌ها

به نام خدا

پیوست ۱

وظایف نماینده تحصیلات تکمیلی قبل از دفاع

- ۱) تایید و رعایت فاصله زمانی لازم (حداقل یک سال تحصیلی) از تاریخ تصویب پیشنهاد تا دفاع.
- ۲) تطبیق استاد(ان) و مشاور(ان) با طرح رساله و پیشنهادی مصوب کارگروه آموزشی یا کارگروه تصویب.
- ۳) تطبیق عنوان و ساختار رساله با دستورالعمل های تدوین آن‌ها.

وظایف نماینده تحصیلات تکمیلی در جلسه ی دفاع و چگونگی برگزاری آن

- ۱) ریاست جلسه‌ی دفاع از رساله.
- ۲) نظارت کامل بر مراحل دفاع از رساله.
- ۳) توزیع کاربرگ ارزیابی و دریافت نمرات از هیات محترم داوران و استخراج میانگین و ثبت آن‌ها در کاربرگ های مربوط بر اساس دستورالعمل های موجود.
- ۴) نظارت بر اصلاحات نهایی درخواستی توسط هیات داوران که ابتدا توسط استاد راهنما و داوران تایید شده است.
- ۵) مسئولیت دفاع از رساله صرفاً بر عهده‌ی دانشجو است.
- ۶) هر یک از اعضای هیات داوران موظف هستند در پایان جلسه دفاع نسبت به تکمیل و تحویل کاربرگ نمره به نماینده تحصیلات تکمیلی اقدام نمایند.
- ۷) زمان ایراد خطابه توسط دانشجو ۲۰ تا ۳۰ دقیقه است.
- ۸) مدت پرسش و پاسخ حداکثر ۳۰ دقیقه برای داوران و ۵ دقیقه برای حاضران در جلسه.
- ۹) پاسخ به سوالات داوران منحصراً به عهده دانشجو است.
- ۱۰) اعلام رسمی خاتمه‌ی جلسه‌ی عمومی دفاع در قالب کلمات تشکر آمیز و قدردانی.
- ۱۱) نمره ی نهایی به صورت میانگین حسابی توسط نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی محاسبه و در کاربرگ مربوط ثبت شود و سپس به امضای اعضا می رسد.
- ۱۲) دانشجو موظف است ظرف مدت ۳ ماه اصلاحات را اعمال نماید.

به نام خدا

پیوست ۲

کاربرگ اعلام نظر عضو هیات داوری رساله‌ی مقطع دکتری

نام دانشجو: شماره دانشجویی: تاریخ دفاع:

رشته تحصیلی: گرایش:

عنوان رساله:

نام داور: مرتبه دانشگاهی:

محل خدمت:

سمت در هیات داوران: استاد راهنما استاد مشاور داور داخلی داور خارجی

ارزیابی داور رساله: قبول دفاع مجدد مردود

الف: در صورت قبولی رساله:

ردیف	عنوان	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده
۱	اصالت (استحکام، نوآوری، نتایج و نیل به اهداف)	۷	
۲	پیمایش و ارزیابی کارهای قبلی	۴	
۳	نگارش و تدوین رساله	۴	
۴	ارائه شفاهی و پاسخ به سوالات و پیشنهادها	۵	
نمره کل به عدد			
نمره کل به حروف			

خلاصه‌ی نظرات:

ب: در صورت نیاز به دفاع مجدد رساله، موارد اصلاحی یا تکمیلی عبارتند از:

تاریخ پیشنهاد دفاع مجدد:

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضا

به نام خدا

پیوست ۳

کاربرگ ارزیابی جلسه‌ی دفاع از رساله‌ی مقطع دکتری

دفاع از رساله آقای/خانم دانشجوی مقطع دکتری تخصصی رشته‌ی

گرایش با شماره دانشجویی

با عنوان

در ساعت روز مورخ با حضور هیات داوران تشکیل شد. بر اساس فرایند دفاع

دانشجو از رساله، طرح انتقادات و نظرات اصلاحی داوران و رعایت سایر شرایط دفاع، نمره‌ی رساله نامبرده:

به عدد: به حروف و درجه‌ی:

۱- عالی با نمره‌ی ۱۹-۲۰ ۲- خیلی خوب با نمره‌ی ۱۸-۱۸/۹۹ ۳- خوب با نمره‌ی ۱۷-۱۶/۹۹

۴- مردود با نمره‌ی کمتر از ۱۶ اعلام می‌گردد.

اسامی اعضای حاضر در جلسه:

ردیف	نام و نام خانوادگی	دانشگاه	مرتبه‌ی علمی	سمت	محل امضا
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					

تذکر: نظرات و پیشنهاد های اصلاحی هر یک از داوران در فرم اصلاحی ثبت می‌باشد.

به نام خدا

پیوست ۴

با یاری خدای بزرگ جلسه‌ی دفاع از رساله مقطع دکتری تخصصی آقای / خانم
به شماره دانشجویی دانشجوی رشته‌ی گرایش
با عنوان

در ساعت روز به تاریخ با حضور استادان راهنما، مشاور و ناظر مدعو تشکیل گردید و با
موفقیت دفاع شد.

هیات داوران پس از خطابه و دفاعیه دانشجوی، نمره و با درجه: عالی (۲۰-۱۹) بسیار خوب (۱۸-۱۸/۹۹) خوب (۱۷/۹۹-۱۶) و غیر قابل قبول (کمتر از ۱۶) را برای نامبرده اعلام نمودند و توفیق روز افزون ایشان را آرزو می نمایند.
ایشان از هم اکنون دکتری رشته تحصیلی خود شناخته می شوند.

نام و نام خانوادگی نماینده تحصیلات تکمیلی

تاریخ و امضا

به نام خدا

پیوست ۵

فرم تایید اصلاحات رساله‌ی مقطع دکتری تخصصی

رئیس محترم دانشکده‌ی :

با سلام و احترام

به استحضار می‌رساند نسخه اصلاح شده آقای/خانم دانشجوی مقطع دکتری تخصصی رشته‌ی

توسط اینجانبان در تاریخ مورد مطالعه و بررسی قرار

گرفت.

دانشجوی نامبرده تمامی پیشنهادهای، تذکرات و اصلاحات مد نظر هیات داوران در جلسه دفاعیه را در

نسخه مزبور رعایت و اعمال نموده است ننموده است .

نام و نام خانوادگی	نام و نام خانوادگی	نام و نام خانوادگی	نام و نام خانوادگی
نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی	استاد داور ۲	استاد داور ۱	استاد راهنما
امضا	امضا	امضا	امضا

به نام خدا

پیوست ۶

تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب دانش آموخته‌ی مقطع دکتری در رشته گرایش
که در تاریخ از پایان نامه خود با عنوان
با نمره‌ی دفاع نموده ام متعهد می شوم:

- ۱) مطلب مندرج در این پایان‌نامه حاصل پژوهش و مطالعه‌ی اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهش دیگران استفاده کرده ام با رعایت کامل امانت و مطابق مقررات اقدام به ارجاع در متن و ذکر آن در فهرست منابع نموده‌ام.
- ۲) تمامی یا بخشی از آن این پایان‌نامه قبلاً برای دریافت هیچگونه مدرک تحصیلی به سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) مقالات مستخرج از این پایان‌نامه حاصل کار اینجانب بوده و از هر گونه جعل یا تغییر داده پرهیز نموده ام.
- ۴) از ارسال همزمان و یا تکراری مقالات مستخرج از پایان نامه (با بیش از ۳۰ درصد) به مجلات و یا همایش های گوناگون خودداری نموده‌ام.
- ۵) در صورت احراز تخلف و اثبات خلاف هر یک از موارد فوق، دانشگاه شمال حق دارد بدون نیاز به حکمی از مراجع قضایی یا غیرقضایی، نسبت به ابطال مدرک تحصیلی اینجانب اقدام کند و حق پیگیری قضایی موضوع نیز برای دانشگاه شمال محفوظ است و اینجانب حق هرگونه اعتراض را از خود ساقط می نمایم.
- ۶) کلیه‌ی نتایج و حقوق حاصل از این اثر، متعلق به دانشگاه شمال است و هرگونه استفاده از نتایج علمی و عملی، واگذاری اطلاعات به دیگران یا چاپ و تکثیر، نسخه برداری ترجمه و اقتباس از پایان نامه، بدون موافقت دانشگاه شمال یا استاد راهنما یا مشاور ممنوع است. نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضاء